

Hodnocení ekosystémových služeb metodikou CICES - příklad využití v rámci katastrálního území

Mgr. Milan Skoupý

GÚ PřF Masarykova univerzita

Fyzická geografie a krajinná ekologie – Brno
2014

Vize do budoucna

- EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění
- Strategie EU pro biologickou rozmanitost na období do roku 2020

Evropa 2020

- Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech
- Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů
- Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství
- Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím
- Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

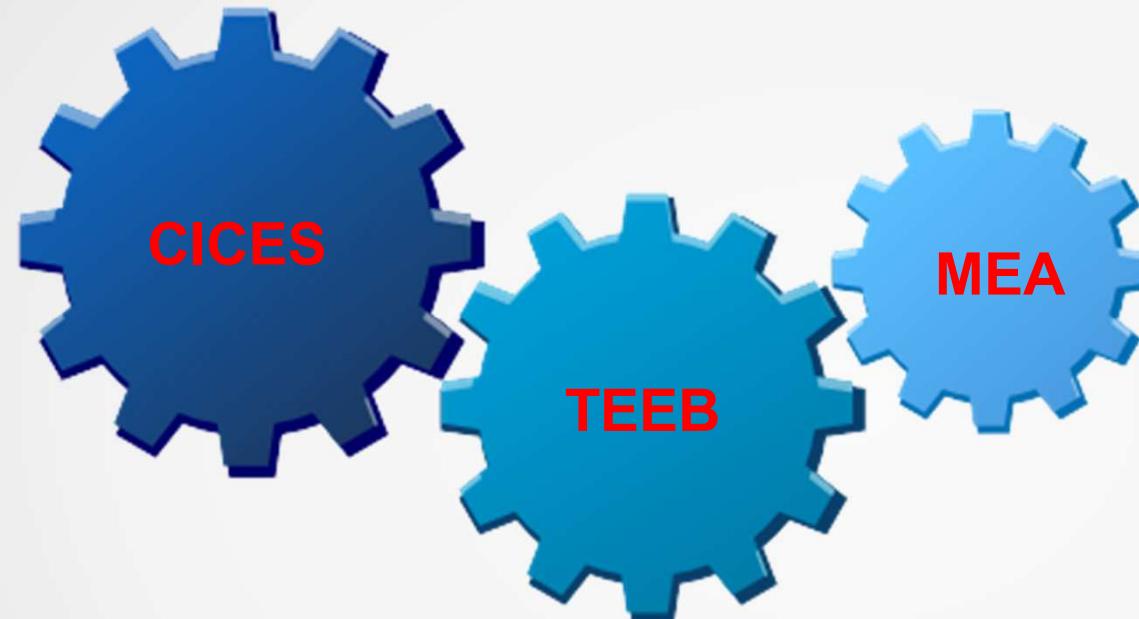
Strategie EU pro biologickou rozmanitost

Vize do roku 2050

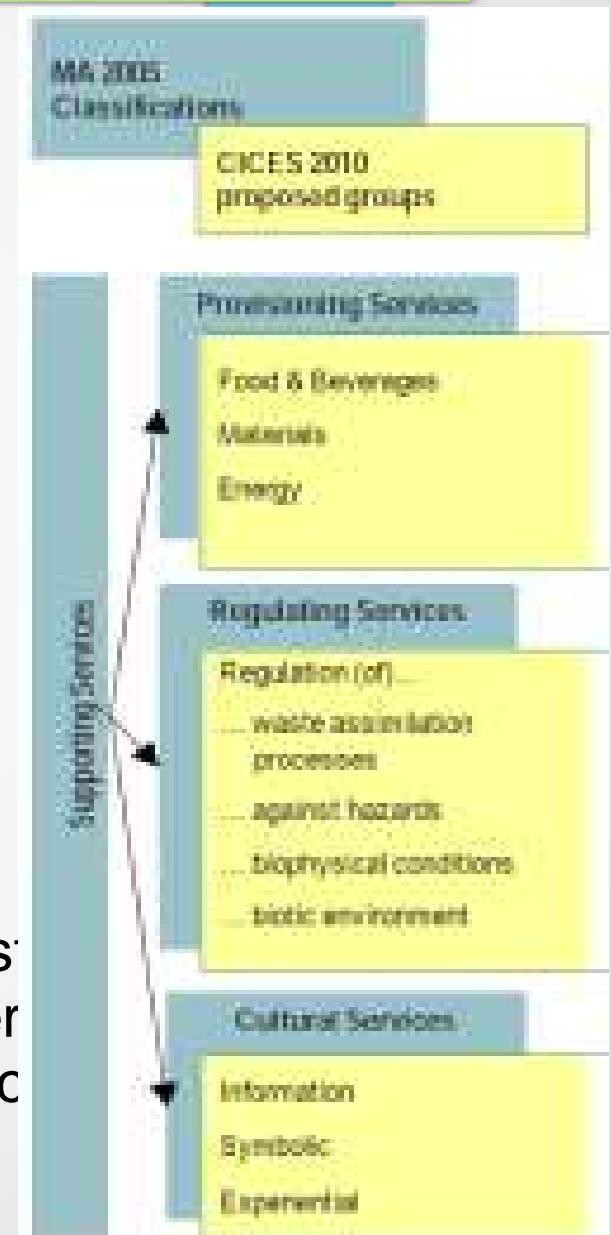
"Biologická rozmanitost Evropské unie i ekosystémové služby, které poskytuje a jež jsou jejím přírodním kapitálem, mají být do roku 2050 chráněny, oceňovány a vhodným způsobem obnovovány z důvodu skutečné hodnoty biologické rozmanitosti a jako zásadní příspěvek k blahobytu lidstva a hospodářské prosperitě, a aby se tak zabránilo katastrofickým změnám způsobeným úbytkem biologické rozmanitosti."

"Cíl 2 se zaměřuje na zachování a posílení ekosystémových služeb a na obnovu poškozených ekosystémů formou začlenění ekologické infrastruktury do územního plánování."

CICES

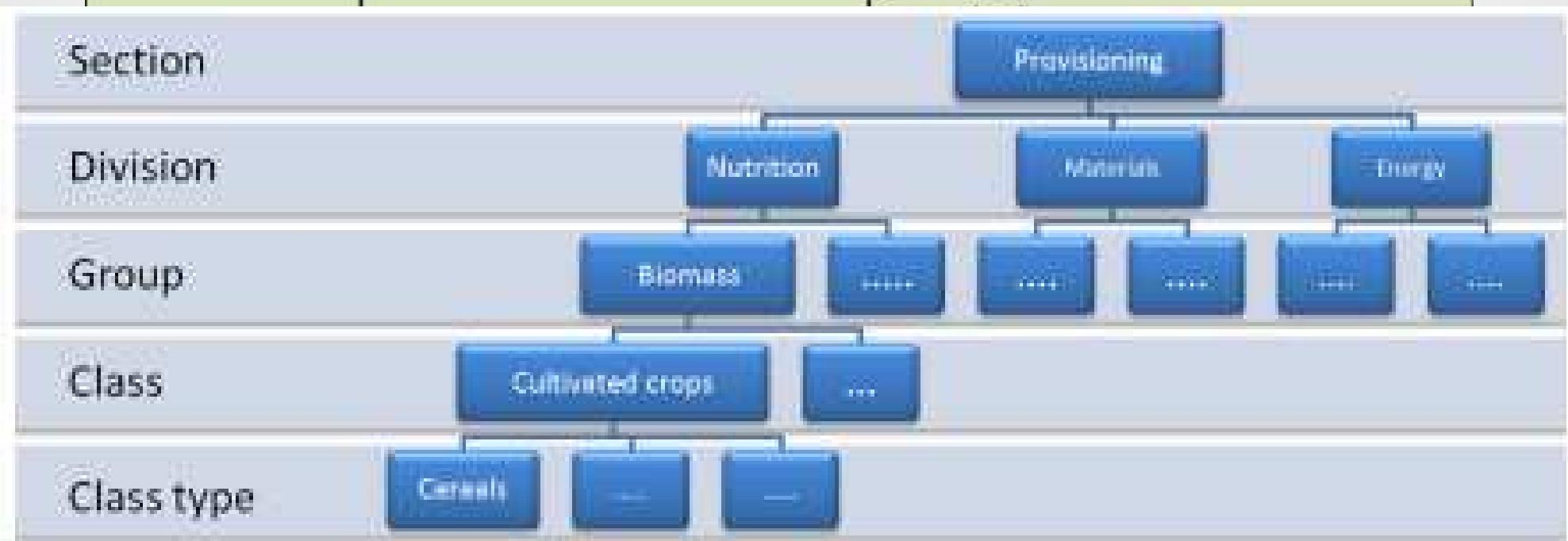

The **Common International Classification of Ecosystem Services** has been developed to help negotiate the differences that have evolved around the ecosystem service concept and the exchange of information about them.

Hierarchická struktura -CICES

Section	Division	Group
Provisioning	Nutrition	Biomass
		Water
	Materials	Biomass, Fibre
		Water
	Energy	Biomass-based energy sources Mechanical energy
Regulation & Maintenance	Mediation of waste, toxics and other nuisances	Mediation by biota
		Mediation by ecosystems
	Mediation of flows	Mass flows
		Liquid flows

			biodegradace za pomocí mikroorganizmů, řas, rostlin a živočichů	prostřednictvím množství, typu, použití, použitého média (pevnina, půda, sladká voda)
			filtrace / vázání (sequestration) / ukládání (storage) / akumulace mikroorganizmy, řasami, rostlinami a živočichy	prostřednictvím množství, typu, použití, použitého média (pevnina, půda, sladká voda)
Kulturní služby	zprostředkování (regulace) odpadů, fyzické a duševní interakce s biotou, ekosystémy, pevninskou krajinou a mořskými scenériemi [environmental settings]	fyzické a prožitkové interakce	zkušenostní využití rostlin, živočichů a pevninské krajiny a mořských scenérií v různých enviromentálních podmínkách	prostřednictvím návštěv využití dat, rostlin, zvířat, typu ekosystému
			fyzické využití pevninské krajiny a mořských scenérií v různých enviromentálních podmínkách	prostřednictvím návštěv využití dat, rostlin, zvířat, typu ekosystému
		duševní (intelektuální) a reprezentativní interakce	vědecké	prostřednictvím využití/citaci, rostlin, zvířat, typu ekosystému
			vzdělávací	prostřednictvím využití/citaci, rostlin, zvířat, typu ekosystému
			kultura, dědictví (kulturní dědictví)	prostřednictvím využití/citaci, rostlin, zvířat, typu ekosystému
			zábava	prostřednictvím využití/citaci, rostlin, zvířat, typu ekosystému
			estetické	prostřednictvím využití/citaci, rostlin, zvířat, typu ekosystému
	duchovní, symbolické a jiné vztahy s biotou, ekosystémy, pevninskou krajinou a mořskými scenériemi [environmental settings]	duchovní a/nebo symbolické	symbolické	prostřednictvím využití rostlin, zvířat, typu ekosystému
			posvátné a/nebo náboženské	prostřednictvím využití rostlin, zvířat, typu ekosystému
		jiné kulturní výstupy	jsoucnost (bytí, existence)	prostřednictvím rostlin, živočichů, funkci (vlastnosti, rysy) / typu ekosystému nebo části ekosystému
			odkaz (dědictví)	prostřednictvím rostlin, živočichů, funkci (vlastnosti, rysy) / typu ekosystému nebo části ekosystému
		hydrologické podmínky	chemický stav sladkých vod	prostřednictvím množství / koncentrace a zdroje
			chemický stav mořské vody	prostřednictvím množství / koncentrace a zdroje
		složení atmosféry a regulace klimatu	globální regulace klimatu snížením koncentrací skleníkových plynů	prostřednictvím množství, koncentrací nebo klimatických parametrů
			regulace mikroklimatu a regionálního klimatu	prostřednictvím množství, koncentrací nebo klimatických parametrů

Katastrální území

opatření	třída ekosystémové služby	popis ekosystémové služby	dosah vlivu	zemědělci	obyvatelé dané obce	turisté	příroda
zelená bariéra okolo hospodářských staveb	regulace zápachu / hluku / vizuálních vlivů	bariéra stromů, keřů a bylin tvorící bariéru, jenž zabraňuje přímému pohledu na objekty, omezením ventilace mezi přehřátou stavbou a okolím omezí zápach vznikají v objektech a svou masou omezí hluk zde vznikající	lokální (obec)	možnost zvýšení reputace v obci; vizuální ozvláštnění; dřevo z projezavky	zvýšení komfortu života; zvýšení ceny pozemků; zlepšení sousedských vztahů	vzestup hodnoty obce v estetickém hodnocení vzhledu – možnost většího počtu fotografií	vznik habitatu pro organizmy – umožňující jejich život - příliš silný hluk či zápach však může ovlivnit složení tohoto ekosystému
	regulace mikroklimatu	snížení teplot v letních měsících (nepřehřívání okolí zeleně) a zvýšení vlhkosti	místní (okolí bariéry)	zlepšení pracovních podmínek v okolí objektů	zlepšení životních podmínek v okolí	zlepšení podmínek k pohybu v okolí	potlačení výkyvů (extrémů)
	hydrologický cyklus a údržba toku vody	zvýšení infiltrace vody do podloží – díky kořenovému systému dřevin i bylin	místní (okolí bariéry)	snížení množství vody stojící na perných površích v okolí staveb	snížení rizika odtoku vody směrem k obci (která by mohla způsobit škody)	zlepšení podmíny v okolí staveb k pohybu kolem nich	vylepšení hydrologického režimu v okolí staveb – zvýšení vlhkosti podpoří růst vegetace, možnost doplnění zdrojů podzemní vody (čemuž nedocházelo – voda byla odváděna průvody)
	biodegradace za pomocí mikroorganismů, řas, rostlin a živočichů	pročistění vody zasakují v zelené bariéře – za pomocí mikroorganismů (odbourání močoviny...)	místní (okolí bariéry)	snížení západu, ohrožení vodních zdrojů	snížení západu, ohrožení vodních zdrojů	snížení západu, ohrožení vodních zdrojů	přísun živin do ekosystému, podpora dekompozitorů
	vlákna a jiné materiály z rostlin	prímé či nepřímé využití dřevní hmoty či biomasy pro získání statku	lokální (obec)	využití dřevní hmoty pro hospodářský provoz objektů (topné dřevo, vybavení podniku) či při prodeji sloužící jako zdroj příjmu	koupě těchto produktů (např. dřeva)	„nic“	zásahy člověka podpořen vývojem v této oblasti (sekáním – rozvoj a vývoj bylinného patra; prořezem či kácením vývoj stromů)
	regulace škůdců	díky výskytu možných predátorů (např. ptáků) snížení počtu jejich kořisti	regionální (desítky km²)	snížení množství škůdců – myši v okolí objektů (snížení nákladů na jejich likvidaci)	snížení množství škůdců v okolí zelené bariéry	atraktivita dravců – jejich pozorování	zvýšení biodiverzity – více dravců (jedinců i druhů)
	globální regulace klimatu snížením koncentrací skleníkových plynů	vázání skleníkových plynů (CO ₂) v biomase	globální	„nic“	„nic“	„nic“	uložení atmosférického uhlíku pod dobu růstu v biomase, či v humusu
kultura, dědictví		obnova vzhledu obce díky zakomponování zelených prvků infrastruktury – znovuvytvoření napojení obce a zemědělského podniku	regionální (desítky km²)	možnost vylepšení obrazu podniku jako přístupného novým myšlenkám a pamatujičí na místní obyvatele	úprava vzhledu obce vylepší image obce a zvýší atraktivitu bydlení	zlepšení prostředí pro turismus - „hezčí obec“ přiláká více lidí	zvýšení biodiverzity – více druhů i jedinců

opatření	třída ekosystémové služby	popis ekosystémové služby	dosah vlivu	zemědělci	obyvatelé dané obce	turisté	příroda
revitalizace rybníků v obci	povrchová voda pro nepitné účely	možnost využití vody pro závlahy zemědělských plodin i trávníků	lokální (obec)	možnost využití vody pro technologické procesy či závlahy	možnost snížení spotřeby pitné vody – snížení nákladů na závlahy	„nic“	možnost závlah – zvýšení vlhkosti v daných lokalitách
	biodegradace za pomocí mikroorganizmů, řas, rostlin a živočichů	biodegradace biologicky rozložitelných polutantů ve vodě	místní (okolí rybníků)	čistší voda v rybnících	čistší voda v rybnících	čistší voda v rybnících	mohutný zdroj živin – dominance organizmů přizpůsobených daným podmínkám
	filtrace / vázání (sequestration) / ukládání (storage) / akumulace mikroorganizmy, řasami, rostlinami a živočichy	čištění vody za pomocí mikroorganizmů a jejich následná akumulace v biomase	místní (okolí rybníků)	možnost využití kalu jako „hnojiva“	čistší voda v rybnících	čistší voda v rybnících	akumulace živin v tělech organismů – jejich sedimentace na dno rybníků
	ředění (dilution) atmosférou, sladkovodních a mořských ekosystémů	ředění znečištěné vody – snižování koncentrací polutantů	regionální (desítky km ²)	„nic“	„nic“	„nic“	snížením koncentrací – možné zapojení odlišných organismů
	regulace (mediation) zápachu / hluku / vizuálních vlivů	regulace západu z neudržovaných a přetěžovaných vodních společenstev, snížení produkce zapáčujících plynů, zlepšení optických vlastností vody – průzračnost, barva...	lokální (obec)	malý až neznatelný vliv	příjemnější místo pro život v okolí rybníků z důvodu zlepšení estetického vzhledu nádrží a jejich okolí	příjemnější místo pro pohyb v okolí rybníků z důvodu zlepšení estetického vzhledu nádrží a jejich okolí	„nic“
	hydrologický cyklus a údržba toku vody	změna režimu odtoku vody > vyrovnanější odtok z nádrží znečištěné vody do vodotečí	regionální (desítky km ²)	„nic“	„nic“	„nic“	proměna využívání během roku – vliv na pobřežní pásy zeleně
	ochrana proti povodním	změnu čistoty vody > změna porostních společenstev zpevňují břehy nádrží i vodotečí	lokální (obec)	zvýšení ochrany před povodněmi	zvýšení ochrany před povodněmi	„nic“	proměnou společenstev možnost zvýšení růstu vyšších rostlin, jejichž kořenový systém umožňuje zpevnění břehů a snižuje tak podmáčení
	rozkladné a zpevňující (fixing) procesy	procesy zabezpečující rozklad organických látak a jejich následné ukládání	lokální (obec)	„nic“	„nic“	„nic“	rozkladné procesy v odumřelé organické hmotě – přetvárající tuto hmotu na humus – zapojení dekompozitorů
	chemický stav sladkých vod	změna chemického složení vody za pomocí biologických činitelů, změna obsahu kyslíku, dusíku, fosforu...	regionální (desítky km ²)	čistší voda v rybnících	čistší voda v rybnících	„nic“	proměna druhového složení bioty v závislosti na změně koncentrací stopových množství chemických látak
	globální regulace klimatu snížením koncentrací skleníkových plynů	proměna chemicko-biologických rozkladních procesů v nádržích a přilehlých vodotečích – změna produkovaného CO ₂ a metanu	globální	„nic“	„nic“	„nic“	ukládání (do organické hmoty na dně rybníků) či naopak vypouštění CO ₂ a metanu do atmosféry
	zkušenostní využití rostlin, živočichů a pevninské krajiny a mořských scenérií v různých environmentálních podmírkách	proměna zařízení tradice využívající vodní nádrže v obcích jako kanalizací skrz trativody jednotlivých stavení	celostátní	„nic“	změna chování – využívání vod – nutné prostředky na jiný způsob likvidace odpadu	„nic“	způsob využití daných oblastí
	estetické	proměna vnímání rybníků skrze změnu barev, průhlednosti, zákalu, zápachu	lokální (obec)	„nic“	zvýšení hodnoty prostorů změna vnímání lokalit v okolí rybníků či vodotečí – větší využívání těchto prostorů – možné zvýšení hodnoty samotných objektů	příjemnější místo tvorí příjemnější vzpomínky – zvyšuje šanci na další návštěvu dané obce	„nic“

Děkuji za pozornost